

DUU-001-016302

M. A. (Sem. III) (CBCS) Examination

May / June – 2015

HCC-08 - History : Paper - XII

(States in India - Ancient, Medieval)

Faculty Code : 001

Subject Code : 016302

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો જવાબ લખો. ૧૪
- (૧) પ્રાચીન ભારતના રાજ્યોના હેતુઓ આલેખી તેનાં કાર્યોની ચર્ચા કરો.
- (૨) મૌર્યકાલીન કેન્દ્રીય વહીવટીતંત્રની સમીક્ષા કરો.
- (૩) મુઘલ કાલીન કેન્દ્રીય વહીવટીતંત્રની ચર્ચા કરો.
- ૨ (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો જવાબ લખો. ૧૦
- (૧) ગુપ્ત યુગના કેન્દ્રીય વહીવટીતંત્રની ચર્ચા કરો.
- (૨) વિજયનગર સામ્રાજ્યના કેન્દ્રીય વહીવટીતંત્રની સમીક્ષા કરો.
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો જવાબ લખો. ૧૦
- (૧) દિલ્હી સલ્તનતના કેન્દ્રીય વહીવટીતંત્રની ચર્ચા કરો.
- (૨) શિવાજીના અષ્ટપ્રધાન મંડળની સમીક્ષા કરો.

- ૩ (અ) ટૂંકમાં જવાબ લખો. (કોઈ પણ બે) ૧૦
- (૧) ગણરાજ્યના ગુણ-દોષ
- (૨) મૌર્ય સમયનું પ્રાંતીય વહીવટ
- (૩) મનસબદારી પદ્ધતિના ગુણ-દોષ
- (૪) દિલ્હી સલ્તનતની મહેસુલી નીતિ.
- (બ) ટૂંકમાં જવાબ લખો. (કોઈ પણ બે) ૧૦
- (૧) વૈદીક યુગમાં સભા
- (૨) ગણરાજ્યની વિશેષતાઓ
- (૩) મુઘલ સમયની મહેસુલી નીતિ
- (૪) પેશ્વાઓની લશ્કરી પદ્ધતિ.
- ૪ નીચેના પ્રશ્નોના એકથી બે વાક્યમાં જવાબ લખો. ૬
- (૧) વૈદિક સાહિત્યમાં સભા અને સમિતિને કોની જોડીયા દીકરીઓ માનવામાં આવે છે ?
- (૨) મૌર્ય વહીવટીતંત્રમાં ગ્રામનો વડો કયા નામે ઓળખાતો હતો ?
- (૩) દિલ્હી સલ્તનતમાં પરગણામાં મહેસુલ ઉઘરાવવાનું કામ કોણ કરતા હતા ?
- (૪) સુલતાન અલ્લાઉદ્દીન ખીલજીએ માલગુજારીનો હક કેટલો કર્યો હતો ?
- (૫) વિજયનગરના વહીવટીતંત્રમાં પ્રાંતોના વડા કયા નામે ઓળખાતા હતા ?
- (૬) શિવાજીની સત્તા હેઠળનો પ્રદેશ કયા નામે ઓળખાતો હતો ?
- ૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ દશ M.C.Q.ના જવાબ આપો. ૧૦
- (૧) વેદોની સંખ્યા કેટલી ?
- (A) બે (B) ચાર
- (C) છ (D) આઠ

- (૨) વૈદીક સમયમાં રાજ્યનું સૌથી પાયાનું એકમ કયું હતું ?
- (A) કુળ (B) જન
(C) વિશ (D) વલ્લ
- (૩) મૌર્ય સમયમાં પાટલીપુત્રના વહીવટ માટે કેટલી સમિતિની રચના કરવામાં આવી હતી ?
- (A) બે (B) ચાર
(C) છ (D) આઠ
- (૪) મૌર્ય વહીવટીતંત્રમાં કયું ખાતું નહોતું ?
- (A) વિદેશી (B) નાણાંકીય
(C) લશ્કરી (D) માહિતી અને પ્રસારણ
- (૫) સદ્ર-ઉસ-સુદુરની કામગીરી શું હતી ?
- (A) લશ્કરી વિભાગના વડા (B) નાણાં વિભાગના વડા
(C) દાનધર્મ ખાતાના વડા (D) વિદેશી ખાતાના વડા
- (૬) અકબરના સમયમાં મહેસુલી પદ્ધતિ કોણે તૈયાર કરી હતી ?
- (A) ટોડરમલ (B) કિરોડીમલ
(C) અબુલફઝલ (D) અબુલ ફૈઝી
- (૭) કયા મુઘલ શાસકે જબ્તી (દહસાલ) પદ્ધતિ દાખલ કરી ?
- (A) બાબર (B) હુમાયું
(C) અકબર (D) જહાંગીર
- (૮) નીચેનામાંથી શિવાજીના રાજ્યની આવકનું સાધન કયું નહોતું ?
- (A) ચોથ (B) સરદેશમુખી
(C) મહેસુલી આવક (D) જજીયા વેરો

(૯) પેશ્વા પદ વંશ પરંપરાગત કોણે શરૂ કર્યું ?

- (A) બાલાજી વિશ્વનાથ (B) બાલાજી બાજીરાવ - ૧લા
(C) સંભાજી (D) શાહૂ

(૧૦) નીચેનામાંથી “રાજવ્યવહાર કોશ”ની રચના કોના સમયમાં થઈ હતી ?

- (A) શિવાજી (B) સંભાજી
(C) શાહૂ (D) બાજીરાવ-૧લા

(૧૧) શિવાજીના સમયનો સુપ્રસિદ્ધ નૌકાસેનાપતિ -

- (A) દરિયા સારંગ (B) શાહૂ
(C) સંભાજી (D) બાજીરાવ

(૧૨) પેશ્વાનું સચિવાલય કયા નામે ઓળખાતું હતું ?

- (A) હજૂર દફતર (B) દફતર ભંડાર
(C) ચેટલ (D) એકબરીજ

ENGLISH VERSION

1 Write answer any one question : 14

- (1) Point out the aims of Ancient States of India and Discuss it's functions.
- (2) Review the Central Administrative System of Maurya Period .
- (3) Discuss the Central Administrative System of Mughal period.

- 2 (a) Write answer any one question : 10
(1) Discuss the Central Administrative System of Gupta Age.
(2) Review the Central Administrative System of Vijaynagar Empire.
- (b) Write answer any one question : 10
(1) Discuss the Central Administrative System of Delhi Sultanate.
(2) Review the "Shivaji's Ashta Pradhan Mandal".
- 3 (a) Write short answer any two : 10
(1) The merits and demerits of Gana Rajya.
(2) Provinces Administration of Maurya Period.
(3) Merits and demerits of Manasabdari System.
(4) The Revenue Policy of Delhi Sultana.
- (b) Write short answers any two : 10
(1) "Sabha" in Vedic Era.
(2) State the characteristics of the Gana Rajya.
(3) The Revenue Policy of Mughal Era.
(4) The Military System of Peshwas.
- 4 Attempt the following questions in one or two sentence : 6
(1) In the Vedic Literature Sabha and Samiti are called the two Doughters ?
(2) Who was known as the Head of Gram in the Administrative System of Maurya's ?
(3) Who does the work of the Revenue collection in the "Paragana" of Delhi Sultanate.
(4) How much land revenue right sultan Alauddin Khilji decided ?
(5) Who was the known as the regional head in the Administrative System of Vijaynagar ?
(6) Under Shivaji's rule, Pradesh was Known by which Name?

5 Attempt the following any ten M.C.Q.S given below : 10

- (1) How many Vedas ?
  - (A) Two
  - (B) Four
  - (C) Six
  - (D) Eight
- (2) The basic unit of the Vedic Nation was
  - (A) Kula
  - (B) Jan
  - (C) Vish
  - (D) Vitt
- (3) How many Committies have been formed for the Administration of Patli Putra in Maurya Period ?
  - (A) Two
  - (B) Four
  - (C) Six
  - (D) Eight
- (4) Which Account was not in the Administration System of Maurya ?
  - (A) Foreign
  - (B) Currency
  - (C) Army
  - (D) Information and Broad casting
- (5) What was the function of the Sadra-us-Sudur ?
  - (A) Head of the Military Department
  - (B) Head of the Finance Department
  - (C) Head of the Charity and Religious Department
  - (D) Head of the Foreign Department
- (6) During the Akabar's time who prepared the "Mahesulisystem" ?
  - (A) Totarmal
  - (B) Kirodimal
  - (C) Abulfazal
  - (D) Abul Faizi

- (7) Which Mughal king's introduced Jabit (Dehsal) System ?
(A) Babur (B) Humayun
(C) Akbar (D) Jahangir
- (8) Which of the following was not tool of state income of Shivaji ?
(A) Choth (B) Sardeshmukhi
(C) Mahesuli Income (D) Jajiya Tax
- (9) Whose started the Tradition of Hereditary of Peshwas ?
(A) Balaji Vishvanath (B) Balaji Baji Rao-1st
(C) Sambhaji (D) Shahu
- (10) Which of the following the creation of "Rajvyavhar Kosh" in time ?
(A) Shivaji (B) Sambhaji
(C) Shahu (D) Baji Rao-1st
- (11) The famous Navy Commander during the time of Shivaji Was
(A) Dariya Sarang (B) Shahu
(C) Sambhaji (D) Baji Rao
- (12) Which Name is known Peshva's "Sachivalay" ?
(A) Hajur Dafatar (B) Dafatar Bhandar
(C) Chetal (D) Akbariz
-